

Orosz Dániel

Philipp McCann (2016): The UK Regional-National Economic Problem: Geography, Globalisation and Governance

Philipp McCann „The UK Regional-National Economic Problem: Geography, Globalisation and Governance” című könyve megalapozott mű, amely jól mutatja be a kihívásokkal teli regionális problémákat az Egyesült Királyságban. A könyv szintetizálja a releváns szakirodalmat és számos forrásból elemzi az adatokat. Megkérdőjelezi az Egyesült Királyság város- és regionális politikájának ortodoxiáit, az azokat alátámasztó elméleteket. Különösen időszerű az EU-tagságról szóló brit népszavazás fényében. A kiválásról szóló szavazás egyik legérdekesebb kérdése kétségtelenül, hogy kik lehetnek a regionális „nyertesek” és „vesztesek”, kik és hogyan tudnak reagálni a közelmúlt társadalmi és gazdasági változásaira. Az uralkodó elmélet az új közgazdaságtan axiómáira és a (nem mindig következetes) szakpolitika kulcsszavaira támaszkodik, hangsúlyozza, hogy az agglomerációs folyamatok és a várossűrűség miként generál tovagyűrűző (spillover) hatásokat, amelyek a termelékenység növekedésének fő forrásai. London a példája annak, amelyet más brit városoknak követniük kell. Állítása szerint a városi területek gyorsabban növekednek, mint a környezetük, de gyorsabban is kell növekedniük ahhoz, hogy hozzájáruljanak az Egyesült Királyság gazdaságának kiegyensúlyozottabb fejlődéséhez. A politika erre összpontosított, a területrendezési rendeletek liberalizálásával.

A szerző vitatja ennek létjogosultságát. Az OECD statisztikai adatbázisára támaszkodva vizsgálja az elmúlt 30 évet. Arra a következtetésre jut, hogy a térbeli egyenlőtlenségek mértéke tovább növekedett ezen időszak alatt.

A szerző a második fejezetben igazolja, hogy a regionális egyenlőtlenségek az Egyesült Királyságban különösen nagyok és az elmúlt évtizedben tovább nőttek. A Londonon és a déli régiókon kívüli térségek termelékenységi szintje hasonló a közép- és kelet-európai szegény régiókéhoz, vagy az USA déli részeihez. Csak Skócia gazdaságának növekedési üteme közelíti meg Nagy - London és a déli régiók kibocsátását. Az Egyesült Királyság gazdaságának a közelmúltban mért alacsony termelékenysége elgondolkodtatta a politikai döntéshozókat, McCann állítja, hogy ez nagyrészt városi és regionális probléma. Véleménye szerint London kimagasló gazdasági teljesítménye nagymértékben befolyásolja a nemzeti átlagokat, ami elfedi a többi régió alulteljesítését. Szerinte csak nagyon keveset profitálnak a régiók London növekedéséből, London azzal, hogy élt a globalizációs előnyökkel (pl: specializálódott a pénzügyi szolgáltatásokra, multinacionális vállalatok, külföldi működőtőke és munkaerő tömeges vonzása stb.) „leválasztotta” magát az Egyesült Királyság gazdaságától.

A harmadik fejezet azt támasztja alá, hogy a városok teljesítménye alapvetően függ annak a régióknak a teljesítményétől, amelyben találhatóak. Anglia déli részén és Skócia egyes városai inkább az országos átlag fölött teljesítenek, míg az északi városok gazdasági potenciálja lassabban nőtt, mint az országos átlag. McCann szerint ez arra utal, hogy a politikai döntéshozók által felismert városi problémákat csak szélesebb kontextus alapján, regionális problémaként lehet megérteni. Ez a megállapítás összhangban van az OECD és az IMF tapasztalataival, amit az Egyesült Királyságban általánosságban a változások okainak azonosítanak, McCann gyakran más, mélyebb folyamatok kimeneteleként lát.

A negyedik fejezet a nemzetközi gazdasági környezettel foglalkozik, főként azokra a tényezőkre tér ki a szerző, amelyek meghatározzák az Egyesült Királyság gazdaságát. Hangsúlyozza az EU-tól való függőségüket, külön fókuszál a térbeli egyenlőtlenségekre, kiemeli, hogy London és térsége gazdasági ereje jelentős, de a többi régió egyre inkább leszakad. McCann nagyrészt semleges, kritikamentes véleményt képvisel az EU-ról, mivel az Egyesült Királyságra gyakorolt hatása összességében pozitív és nagyrészt figyelmen kívül hagyja azt az állítást, hogy lassú növekedésű térségeket, megszorítás-orientált makrogazdasági politikák irányítják, amelyek a munkaerő szabad mozgásával együtt aláássák az alacsony jövedelmű csoportok életszínvonalát az Egyesült

Királyságban. Ez a fejezet többek között azt a paradoxont azonosítja, hogy a londoni városrégió gazdasága zártabb, mint a lemaradt régióké. Annak ellenére, hogy nyitott a nemzetközi beruházásokra és az európai integráció elmélyítéséhez kapcsolódó migrációra, Londonban a gazdasági tevékenység sokkal nagyobb hányadát állítják elő és fogyasztják el, mint az északi régiókban összesen. Ezzel is bizonyítva, hogy a növekvő nemzetközi szerepe további helyi növekedést generált, nem pedig a pozitív gazdasági hatások tovagyrűzését, ezzel is hozzájárulva a régiók még inkább gazdasági lemaradásához.

Az ötödik fejezet a fentebb említett tendenciák mögött rejlő okokat vizsgálja részletesen, és betekintést ad a következő tématerületek mindegyikébe, megvizsgálva a változatos igényeket többek között az emberi tőkével kapcsolatban, a munkaerő mobilitása és a területrendezés hatásait érintő különféle állításokat: régiók közötti és nemzetközi migrációt; kereskedelmi, pénzügyi és adóügyi kapcsolatokat; a tudásalapú gazdaság növekedését. A szerző arra a következtetésre jut, hogy a fentebb említett okok nem tudják teljes mértékben megmagyarázni a régiók közötti termelékenységi különbségeket, míg a nemzetközi migrációnak (és az ahhoz kapcsolódó természetes népességnövekedésnek) sokkal nagyobb szerepe volt abban, hogy megerősítette a londoni városrégió növekedését, ezzel ellentétben a régiók közötti migráció nem hozta meg a várt gazdasági fejlődést az elmaradottabb régiók számára. McCann szerint az a felfogás, hogy London fiskális támogatást nyújt az Egyesült Királyság többi régiójának, túlbecsültnek tekinthető, miközben aránytalanul nagy mértékben részesült az infrastrukturális kiadásokból, a bankok mentéséből. Annak elismerésével, hogy a tervezési korlátozások torzíthatják a földterület és a lakásárakat, elutasítja azt az érvet, miszerint ezek jelentős súlyt képviselnek a regionális egyenlőtlenségek magyarázatában, és inkább olyan magyarázatot részesít előnyben, amely hangsúlyozza a gazdaság ágazati struktúrájának a globalizáció hatásaihoz kapcsolódó változásait.

A hatodik és a hetedik fejezet részletesebben foglalkozik a kormányzás és a politika dimenzióival, kiemelve az egyenlőtlenség és a brit állam centralizált jellege közötti összefüggéseket. McCann azt állítja, hogy a kormányzás radikális decentralizációjára lenne szükség a régiók közötti gazdasági egyensúly helyreállításához, a leszakadás mértékének csökkentéséhez.

Szeptikus a régiók Nagy - Londonhoz (például a nagysebességű vasúthoz) való jobb összekötése érdekében tett erőfeszítésekkel kapcsolatban, figyelembe véve a leszakadás mértékét. Attól tart, hogy a városrégiókkal kapcsolatos jelenlegi fétis figyelmen kívül hagyja a szélesebb regionális összefüggéseket, amelyekbe a városi problémák beágyazódnak.

Összességében a könyv számos figyelemre méltó, a területi politika formálói számára hasznosítható megállapításokat tesz.

Irodalomjegyzék

McCANN, P. (2016): *The UK Regional-National Economic Problem: Geography, Globalisation and Governance*, Regional Studies Association, Routledge, 543 p.